

Rudolf Brajčić

OTKUPLJENJE SHVAĆENO DINAMIČKI

Uza sav napor konstruktivnih sila u svijetu mi živimo u neuspjelom vremenu. Proces urbanizacije prate barakaši, proces industrijalizacije prati trovanje čovjekove sredine, proces komunikacija prati prisutnost skandala svijeta, proces oslobađanja stopu za stopom slijede novi oblici zarobljavanja. To su velikopotezni neuspjesi. Sitnopotezni su, pak, neizbrojivi. Tu su neuspjeli individualni ljudski životi, neuspjele obitelji, neuspjele grupe. Osipanjem mladeži i njenim otkidanjem od generacija pred njom čovječanstvo se u sebi slomilo, slomila mu se kičma.

Kad znamo da nas katolika ima oko 600 milijuna, a kršćana oko 900 milijuna i više, onda današnje stanje u čovječanstvu pogažene pravde, življenja površinom, a ne dubinom čovječstva, ušutkanih i umrtvenih savjesti, egzistencija stjeranih u ropstvo sebičnosti i samouživalaštva, sudbina proživljavanih na otocima ubilačke osamljenosti — diže proti nama optužnicu. Optužio nas je u svoje vrijeme i Koncil za ateizaciju svijeta (GS 19,3). Sv. godina drži u rukama tu optužnicu protiv nas i htjela bi skinuti s nas to prokletstvo neispunjene kršćanske odgovornosti u našem vremenu, uskrisiti tog kršćanskog mrtvaca koji okužuje današnji svijet, razvezati paraliziranu kršćansku egzistenciju i pokazati je u dinamičnosti otkupljenog života kao blagoslov svijeta, kao njegovo svjetlo, kao njegovu sol, kao njegov kvasac.

Nije svrha ovih redaka da potraži uzroke letargije današnjeg kršćanstva, kojoj kao da se nakon koncilskih šokova opet vraća, niti im je svrha da oživljavaju staru kršćansku misao o otkupljenju kao danoj zadovoljštini do posljednjeg izbrojenog novčića za grijeh svijeta ili kao ponovnom pravu na vrhunaravnu nekoć izgublenu milost. Htjeli bismo ovdje onako i u onim elementima pokazati svoje otkupljenje u ovoj Svetoj godini, da bi ono bilo sposobno pokrenuti našu nutrinu na njegovo proživljavanje i na njegovo ostvarivanje. Idemo za tim da na otkupljenje svijeta pokažemo kao na dinamiku našega života, koja ne dopušta da se shvatimo da smo otkupljeni, nego da se otkupljujemo, ne dopušta da shvatimo da se otkupljenje zbililo, nego da se zbiva i da je ono zadatak koji valja ispuniti.

S. Lyonnet, profesor na Biblijskom institutu u Rimu, piše da Stari zavjet najčešće govori o »otkupljenju« u vezi s izlaskom iz egipatskog ropstva. Kad znamo da je taj izlazak predstavljao put u savez s Jahvom, povezivanje otkupljenja s izlaskom znači povezivanje otkupljenja sa Savezom. I doista, Bog oslobađa svoj narod iz sužanjstva samo zato da mu uzmogne pružiti život u savezništvu sa sobom. »Ja sam Jahve . . . Oslobođit ću vas od ropstva . . . Izbavit ću vas udarajući jako . . . Za svoj ću vas narod uzeti i bit ću vašim Bogom« (Izl 6, 6 sl.). Zato Jeremija može datirati Savez s danom »kad ih Bog uze za ruku da ih izvede iz zemlje egipatske« (Jr 31, 32).¹

Centralni izraz u Novom zavjetu za otkupljenje je *redemptio*, tj. ponovno kupovanje, ponovno uzimanje u posjed, u savez, tako da se krv Kristova zove krv saveza.

Treba, dakle, zaći u smisao Saveza, ako želimo unići u smisao otkupljenja, treba ostvariti život u Savezu, ako želimo ostvariti otkupljenje, ako želimo biti otkupljenici.

Prvo što nas u savezu iznenađuje, jest formula vjere. Nalazimo je u Ponovljenom zakonu 26, 4—10:

*Svećenik će uzeti iz tvoje ruke košaru
i položiti je pred žrtvenik Gospodina, Boga tvojega.
Ti onda nastavi i reci . . .
Moj je otac bio Aramejac, lutalac.
Sišao je u Egipat i boravio ondje kao došljak,
sa malo čeljadi.
Ondje posta narodom velikim, brojnim i moćnim.
Egipćani su s nama postupali loše;
Vapili smo Gospodinu, Bogu otaca svojih.
Gospodin je čuo vapaj naš;
vidje naš jad, našu nevolju i našu muku.
Iz Egipta nas izvede Gospodin . . .
I doveđe nas na ovo mjesto
i dade nam ovu zemlju,
zemlju kojom teče med i mlijeko.
I sad, evo, donosim prvine plodova
sa tla što si mi ga, Gospodine, dao.*

Iznijeli smo doslovno sav tekst toga Creda da bismo uočili u kolikoj mu je mjeri predmet povijest Izraela. Stari Izraelac, kad vjeruje, vjeruje u svoju povijest, vjeruje da mu je praotac Abraham bio nomad, da mu je narod živio u emigraciji, da je teškom mukom došao do svoje države, vjeruje u svoju ekonomiju da je na bazi stočarstva, vjeruje u svoj standard meda i mlijeka. Cijeli lanac povijesnih događaja, koji su oblikovali narodno biće Izraela ulazi u njegov Credo. Zašto u sve to vjeruje? Jer u

¹ S. LYONNET, *Otkupljenje*, u Rječniku biblijske teologije, Zagreb, KS, 1969, str. 807.

svemu tome vidi »jaku ruku« Jahvinu i njegovu »ispruženu mišicu«. Njegova je povijest zato predmet njegova Creda, jer je sva ispunjena Jahvinom prisutnošću. On vjeruje i ispovijeda tu Jahvinu prisutnost i njoj se predaje. Stoga se predaje toj povijesti i životu utemeljenu na toj povijesti, predaje tlu pod nogama, što mu ga je Jahve dao, sijanju žita i obrađivanju vinograda, kao i iščekivanju prvina plodova kojima će kao komadom, isječkom svog povijesnog života počastiti Jahvu, s njim se susresti i pred njegovim licem osvježiti u svojoj savezničkoj ljubavi. Jahve, Bog saveznik, a to znači Bog koji ljubi nježnom ljubavi, živi u Izraelovoj povijesti zajedno s njim.

Na početku te povijesti zbile su se čudesne stvari: Jahve osobno zove Abrahama iz zemlje u kojoj prebiva, čudesno izvodi iz Egipta i uvodi u obećanu zemlju taj narod. To jesu i to nisu obični povijesni događaji. Jesu, jer su se zbili pred očima svih. Nisu, jer traju još i danas, traju i djeluju u današnjici svakoga Židova, u suvremeniku Deборе i Baraka, u prognaniku Davidu, u sužnjima na babilonskim vodama, u pastirima na betlehemske poljanama. Početni veliki događaji poziva Abrahamova i izlaska iz Egipta veliko su svjetlo koje iznutra obasjava, rasvjetljuje, tumači i osmišljava sve povijesne tijekove u Izraelu. Oni su velika povijesna vrata, kroz koja je Jahve ušao u povijest Izraela i sad se skupa s Izraelom zbiva i Jahve, zbiva se Savez, život udvoje, odvija se brak između Jahve i starozavjetnog židovskog naroda pod krovom povijesti toga naroda.

Nije taj krov Izraelove povijesti neprokisan, niti izdržljiv u burama povijesnih događaja. Sukoba, ratova do istrebljenja, unutrašnjih trzavica, raseljivanja i transportacija, porobljivanja i uništavanja više ili manje puna je povijest starog Izraela, kao i sve ostale povijesti. To je povijest nepredviđenih potresa, klanja i siromašenja, bez mogućnosti sjedenja pod smokvom u svom vinogradu i uživanja plodova svojih ruku. Nema ravnoteže ni unutar mirnodopskih epoha. Svaka sedma, svaka pedeseta godina ići će za uravnoteženjem između slobodnih i zarobljenih, između onih koji imaju i onih koji nemaju, između nezasićenog eksploatiranja zemlje i eksploatiranog umornog vinograda, da slijedećih sedam godina opet započne proces razdjeljivanja, razdvajanja i životne neuravnoteženosti. Životni, ratni i posjednički strojevi izbacuju u Izraelu, kao i drugdje, siročad, udovice, bogalje i nezbrinute, bez luka u ruci, bez putova k pravdi, bez mjesta u društvu.

I baš u tu i takvu povijest stari Izraelac je zvan da vjeruje, da u nju unosi mir, da je prožima pravdom, da joj srce diže k Jahvi, jer je zemlja na kojoj se odvija ta povijest Jahvina zemlja, jer su siročad i udovice Jahvina siročad i udovice, jer su potlačeni i obespravljeni Jahvini štite-nici i jer su ratna pustošenja udarci njegovih bičeva. Oni koji se tom zovu odzivaju svom dušom, koji slijede staze Jahvinih riječi, koji uza sve skandale prihvaćaju savez s Jahvom kao oblik svoga života, dižu se kao milenijski putokazi pokoljenjima, kao modeli otkupljenih ljudi, porijeklom od onih izvedenih iz Egipta i od sklopljenog saveza pod Sinajom. To su npr. kralj David, Job, Judita, Tobija i mnogi drugi, čija duša bi-

jaše duša zaručnice iz Pjesme nad pjesmama, bolne od ljubavi na tvrđim pločnicima Jeruzalema.

Tako Izrael zna da je Bog neizmjeran, pun veličanstva, s prijestoljem nad oblacima, ali u svoj Credo, kako smo vidjeli, ne stavlja Jahvu, Boga iznad oblaka, puninu bitka metafizičkih dubina, nadkozmičkog Boga bez veze s ovim svijetom, nego umeće Jahvu saveznika svoga zemaljskog života, Jahvu koji ga ljubi na palestinskom kamenu i u njegovu pothvatu da se razvije u brojani i jak narod, na čvrstoj ekonomskoj, socijalnoj i kulturnoj bazi, Jahvu Boga svojih suza u tjeskobnim noćima, Boga svojih dizanja i svojih padova. Savez s Jahvom je savez na zemlji, stvarnost ovoga eona, život udvoje koji se već živi, a ne čeka vječnost da započne.

Zašto i kako je do toga došlo, ali došlo je, da smo Matejev izraz »Kraljevstvo nebesko« čvrsto smatrali izrazom za Kraljevstvo gore iznad oblaka, mjesto da ga razumijemo, kao što ga je sam Matej razumijevao Božjim kraljevstvom na zemlji. Zašto i kako je do toga došlo, ali došlo je, da smo svoj Credo započeli s »Vjerujem u Boga Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje« i da nismo s početnim entuzijazmom vjere običavali ispunjati i slijedeće stavke Vjerovanja, koji govore o našem otkupljenju i o dolasku Duha Svetoga. Zašto i kako je do toga došlo, ali došlo je, da smo stvorili metafizički sistem s bogatom filozofskom tradicijom o Bogu u sebi, a da smo jedva obrise dali jednoj filozofiji kršćanske povijesti i kršćanskoga života.

A trebalo je shvatiti svoje otkupljenje kao utemeljenje Božjega kraljevstva na zemlji, kao savez, tj. život s Ocem i braćom ljudima u ljubavi, kao ostvarivanje velikih proročkih slika Staroga zavjeta, one Izaijine o preživljanju lava skupa s junicom, tj. o dokidanju klasnih razlika i one Jeremijine o voštanom srcu dobrote, tj. o dokidanju nepravde u Trećem svijetu.

I za Novi kao i za Stari zavjet vrijedi sličan Credo. Reci:

Moj je prvorođeni brat, Isus Krist, bio Židov bez kamena za naslon glavi.

Najprije vrug u pustinji a onda njegovi sunarodnjaci s njim su loše postupali.

Tlačili su mu dušu i konačno nametnuli smrtnu muku.

Ali on je vapio Gospodinu, Bogu Ocu svojemu.

Gospodin je čuo njegov vapaj, vidio njegov jad, njegovu nevolju i njegovu muku.

Iz smrti ga izvede Gospodin rukom jakom i mišicom ispruženom, velikom strahotom, znamenjima i čudom uskrснуća.

I uvede ga u Jeruzalem među njegovu braću.

I dade im svu zemlju, zemlju iznad koje danas jure avioni i rakete.

I sad evo donosim prvine tvornica

koje podigoh na tlu, što si mi ga, Gospodine, dao.

Novozavjetnom je vjerniku, kao i starozavjetnom, polazište i glavni predmet vjerovanja povijest. On, kad vjeruje, vjeruje u povijest jednog čovjeka, koji je bio Nazarećanin, vjeruje da je taj čovjek živio jednu ljudsku sudbinu, da je bio drvodjelja da mu je zvanje bilo javnog karaktera duhovnog vođe naroda, da je propovijedao oslobođenje od sebičnosti i duhovne zarobljenosti, da je kao heroj pao od protivničke ruke. Ono što starozavjetni čovjek vjeruje o jednom narodu, to novozavjetni vjernik vjeruje o jednom čovjeku: njegovo rođenje, njegov činjenični život, njegovu smrt. Sve on to vjeruje zato jer je u životu toga čovjeka bio prisutan Bog, jer je taj život prisutan Bog vodio uskrsnuću i slavi, k savršenoj slici otkupljenog čovjeka. U povijesnom Isusu Kristu, ne u njegovoj ideologiji, ostvaruje se savršen Savez s Bogom. Sam je on živi Savez i Božje kraljevstvo (*autodiatheke* i *autobazileja*).

I taj događaj Isusa Krista, ta povijest jednog čovjeka veliko je svjetlo koje iznutra obasjava, rasvjetljuje, tumači i osmišljava sve povijesne tijekove na zemlji. Događaji života Isusova velika su povijesna vrata kroz koja je sam Bog unišao u čovjekovu povijest i sada se skupa s čovjekom zbiva i Bog, zbiva Savez, život udvoje, odvija se brak između Boga i čovječanstva u Kristu pod krovom povijesti toga čovječanstva.

A ta je povijest u pojedincima i zajednicama ona ista povijest koja je izvan Edena započela bratoubojstvom, punila se pokvarenošću svakog tijela u stalnom razvoju prema općem potopu, nastavila babilonskom pomutnjom međunarodnih razmjera, sva skicirana u prvim poglavljima Postanka.

To je povijest majki koje traže svoju djecu; djece koja bježe od kuće da mogu težiti k svetosti i ostvariti je. To je povijest obitelji, izdanih vjernosti, borbe za njihove kohezije. To je povijest nesigurnih sutrašnjica, neobučениh tjelesa, neobuvenih nogu, bez kruha ili riže, bez stola i postelje. To je povijest progresa, materijalnog obilja, ekonomskih čudesa. To je povijest romana, gradnje, stilova i glazbe. To je povijest socijalnih nepravdi, tlake, suzivanja beskraјnih ljudskih egzistencija i njihovih mogućnosti u uske interesne sfere pojedinaca i sebičnih zajednica. To je povijest zlatne valute, deviznih izmjena, narodnih i svjetskih banaka. To je povijest koncentracionih logora, solarnih hotela, noćnih barova, državnih zatvora. To je povijest seljaka koji na Novu godinu čeka u štali da mu se oteli krava; činovnika koji na prvi dan mjeseca računa koliko mora odvojiti od svog mjesečnog prihoda za vodu, plin i elektriку; đaka i studenta koji iščekuje kraj godine i njezine rezultate. To je povijest životnih trijumfa, novih dostignuća, novih osvajanja zemaljskih i nebeskih prostora. To je povijest iznašašća, poboljšanja životnih uvjeta, socijalnih nadogradnja. To je povijest šesnaestgodišnje djevojke — već uposlene radnice, mlade glumice, diskoklubaša i diskoklubašica. To je povijest auto-strada, pilića iz inkubatora, tovljenja teladi i svinja. To je povijest bitlesa s ručkom od graha i repe pred katedralom u Freiburgu, Bazelu, Dubrovniku. To je povijest koja se odvija oko štednjaka, oko stolova za jelo, na po-

ligonu Cape Kennedy i sa slušalicama na ušima i rukama na aparatima u Houstonu. To je povijest Vijetnama, i to je povijest Švicarske. To je povijest kriza istočnih i kriza zapadnih. To je povijest u klinikama i u bolesničkim krevetima. To je povijest kriza petnaestgodišnjaka, mladih obitelji, osamljenih svećenika. To je povijest problema pastorizacije, elektrifikacije, socijalizacije, infrastrukture, kulture i prosvjete. To je povijest današnjega čovjeka.

I baš u tu i takvu povijest kršćanin je zvan da vjeruje. To je njegova temeljna dogma. Ta zamazana, ta krvlju uprskana, ta ozloglašena, ta suncem obasjana i čežnjom izgrađivana ljudska povijest, to vječno zbivanje čovjeka. Ono je dogma, ta povijest je definirani članak vjere, svačija povijest, da se u njoj nalazi Bog, Isus Krist, da je on njezin skriveni smisao, u svim njezinim oblicima i u svim vremenima. Da svaki njezin trenutak u njemu, u susretu s njim ima svoj blaženi Kairos, koji je vuče k slavi uskrснуća, na božanski vrhunac bitka. U tom se sastoji njezino spasenje i njezino otkupljenje. U savezništvu s Bogom u Kristu, u životu skupa s njim pod istim krovom te i takve povijesti, pojedinačne i zajedničke, jer je Bog po velikom događaju Krista unišao pod taj krov. Nećemo reći sa sv. Augustinom da bi ta povijest bez Krista bila put k vratima pakla, nećemo reći sa sv. Ignacijem Lojolskim da bi ta povijest bez Isusa Krista svršila s vječnom propašću, nego ćemo reći samo to da se ta povijest ne bi nikada bez Isusa Krista odmorila na prsima vječne Ljubavi i da bi zauvijek ostala gladna osobne Istine.

Tu i takvu povijest treba, dakle, živjeti skupa s Isusom Kristom kao svoje spasenje. U takvu povijest treba unositi mir, prožimati je pravdom i dizati joj srce k Bogu.

*Isklijat će mladica iz panja
Jišajeva,
izdanak će izbiti
iz njegova korijena.
Na njemu će duh Jahvin počivati,
duh mudrosti i umnosti,
duh savjeta i jakosti,
duh znanja i straha Gospodnjeg.
Prodahnut će ga strah Gospodnji:
neće suditi po viđenju,
već po pravdi će suditi ubogima
i sud prav izricati bijednima
na zemlji.
Šibom riječi svoje ošinit će silnika,
a dahom iz usta ubit bezbožnika.
On će pravdom opasati bedra,
a vjernošću bokove (Iz 1—5).*

presuđivati po čuvenju,

S takvim se Kristom poistovjetiti, početi igrati tu Izaijinu Kristovu ulogu znači s njim se u svojoj povijesti susresti i svoju povijest otkupiti. Treba da se po Izaiji povijesni vukovi susretnu s Kristom i nauče se prebivati s janjcima, treba da se povijesne medvjedice susretnu s Kristom i nauče zajedno s kravama pasti i da povijesni lavovi, susrevši se s Njim, započnu jesti slamu kao govedo.

Treba iz vjere u povijest, u svoju povijest, iz dogme u dnevno zbivanje »ostavljati svoj dar pred žrtvenikom i odilaziti se prije miriti sa svojim bratom«, požudni pogled na ženu smatrati preljubom, djelatelju ćuške okrenuti i drugo lice, zlatnim zrakama ljubavi obasuti i neprijatelje, uvrstiti se među vršioce pravde veće od hramskih farizejskih figura. Sve to treba iz bazične vjere svoga Creda, na temelju polazišta svoga vjerovanja. Bez toga nema stvarne vjere ni u Boga ni u Crkvu, ni u život vječni ni u nevidljivi svijet, jer se nevidljivi svijet nalazi u našem vidljivom svijetu i tu ga valja potvrditi, tu ga priznati, tu ne pogaziti, tu se ne ponijeti prema njemu kao svinja prema biserima.

Treba, dakle, da Magdalene traže u svojoj povijesti noge Kristove i mažu ih dragocjenim pomastima. Treba da Marije sjede uz te iste noge i postaju povijesni svjetionici njegova svjetla. Treba da se Zakeji kaju za svoje prijevare i da nadoknađuju štete. Treba da se carinici prijavljuju za njegove učenike. Sve to treba, jer je kroz događaj Krista Bog unišao u povijest da putem nas otkupi onaj dio povijesti koju mi stvaramo. U Kristovo vrijeme povijest se nije otkupila sama, nego ju je Krist otkupio. Ni u naše vrijeme povijest se ne otkupljuje sama, nego je mi u Kristu otkupljujemo. To je naša povijesna odgovornost, to je naša velika dnevna odgovornost u zbivanjima i događajima u koje smo upleteni, prema osobama, stoci, zemlji i aparatima s kojima dnevno dolazimo u dodir, s kojima se dnevno služimo. Ni spavanje nije izuzeto. I njega moramo otkupiti, jer se i u njemu skriva dio dogme o našem zajedništvu s Bogom sada i ovdje. »Čim legnem, odmah u miru i usnem, jer mi samo ti, Gospodine, daješ miran počinak« (Ps 4, 9).

Da, vjera u Kristovu povijest, u povijest jednog autentičnog ljudskog života, temeljna je dogma našega Creda. A tu povijest nije uzbuđivalo smjenjivanje Arhelaja i njegovo otpremanje u Viennu u Galiju 6. god. po Kristu, ni Augustova smrt 14. god. po Kristu, ni Germanikov odlazak na Istok 17—19. god. po Kristu. Tu je povijest uzbuđivao u 8. godini rast u mudrosti i milosti, u 12. simpozij učitelja u hramskim prostorijama, u 16. drvo cepresevo i borovo, u 30. svjedočenje za istinu, u 33. krvavo krštenje. Ta je povijest bila sva okrenuta najbližoj sredini, u kojoj je Isus živio, u tu se sredinu projicirala, tom se sredinom služila i iz te je sredine izrasla. Srašćenošću i projiciranjem u tu sredinu Isus je postao poslušnik Mariji i Josipu, Jahvin hodočasnik u Jeruzalemu, majstor-drvodjelac, prorok istine i mučenik. Kroz tu povijest po svom odnosu prema Mariji i Josipu, prema hramu u Jeruzalemu, prema cepresovini i borovini, prema istini zbio se čovjek Isus Krist, prorok istine i otkupitelj čovjekove povijesti.

Po takvoj povijesti zbivamo se i mi kao ljudi, kao proroci istine, kao otkupitelji današnjice u Isusu Kristu. Zbivamo se i postajemo ljudi poštenim radom, urednim kućanstvom, sportom i učenjem, zabavom i radošću u zajednici, projicirajući sebe, izjavljujući se i umećući sebe u svoja polja, u tvorničke hale, u sportske stadione, u hotelske aule, u crkvene prostorijske; umećući u njih svoje poklone, svoje potrebe, svoj natjecateljski duh, svoj stvaralački tehnički talenat, svoje poljodjelsko umijeće; očitujući i produbljujući svoj čovječanski odnos prema ocu i prema majci, prema ženi i prema djeci, prema prijatelju i prema neprijatelju; očitujući svoju ljudskost prema svim ljudima, također i prema konju i volu, prema stablu i vinu, traktoru i avionu. Po svemu tome, s čim smo u bijelom danu kao embrion pileta s bjelančevinom u jajetu srasli, mi nastajemo, mi rastemo, mi se dižemo, mi svjedočimo o istini nas samih, o svojoj autentičnosti, o svom životu u savezništvu s Bogom, o svojim susretima s Kristom; mi se otkupljujemo, mi otkupljujemo sebe i sve to, mi se čistimo zaodijevajući autentičnošću i sebe i sve to, i oca i majku, i ženu i djecu, i prijatelje i neprijatelje, i konja i vola, i stablo i vino, i traktor i avion. Sve to ulazi u sastav našeg otkupljenog bića, sve to ulazi u našu otkupljenu povijest i tu se u nama susreće s Kristom, s Bogom, tajinstvenim stanovnikom pod krovom naše povijesti. Tu se čisti, tu se otkupljuje. Sve je to poprimilo našu sliku, fotografiju naše duše i našega srca. Po svemu tome je naše srce i naša duša porasla, digla nivo svoga savezništva s Bogom i kao hodočasnica na vrhunce vlastitog bića u Kristu više se približila njegovu slavlom dolasku.

Da, vjera u Kristovu povijest, u povijest jednog autentičnog ljudskog života temeljna je dogma našega Creda. Taj život je dogma zato, taj ljudski Kristov život, jer je u Kristu bio Bog, jer je u njegovu životu živio Bog. Dnevna obveza toga života bila je ne izdati Boga kao glavni horizont svoje povijesti, Boga kao domovinsko tlo na kojem je stajao, Boga saveznika svoje životne sudbine. Krist je tu obvezu herojski prihvatio i izložio se povijesnoj ugroženosti, koja ga je sa svih strana opsjedala. Izložio se špijuniranju tajnih agenata, izbacivanju iz sinagoga, odluci na kamenovanje. Izložio se galilejskoj krizi, riziku putovanja i propovijedanja, raskidu s povijesnim tijekom svoga naroda. Ničija povijest nije se odigrala u dubljim dubinama duha, ničija nije bila intimnija i osobnija, ničija tako unutrašnja i skrovita, a ujedno tako javna, vanjska, poznata i svačija, svačija do onog sluga velikoga svećenika koji ga je čušnuo, kao Isusova povijest. On se nije povukao u privatnost, nije želio povući se iz života, ostati incognito. Za njegov se život znalo, o njemu se vodilo računa, za njim se tragalo kao za divljači u šumi, na njegovu se glavu stavljala ucjena. Živio je kao Božji partizan po palestinskim zaseocima, upadao na palestinske raskrsnice, povlačio se u tišine prirode sa svojima da ih doškoluje u svojoj ideologiji, svojoj namisli i svom planu oslobođenja naroda, oslobođenja čovjeka i njegova postavljanja u pravdu i istinu. Kad se našao pred prijetnjom smrću, nije se povukao, nego je otišao u smrt za ono za što se borio.

Ali, jer je u Kristu bio Bog, jer je u njegovu životu živio Bog, Bog ga je iz smrti izbavio, uskrisio i postavio sebi zdesna. Nije uzalud pao, povijest uistinu od sada ide k svome eshatonu punom pravde, mira i ljubavi, punom bratstva i ravnopravnog zajedništva. Ovo daljnje trajanje naše borbe za pravdu i za ljubav ide za istim kao i Kristova borba. I ta će se borba, kao i Kristova, završiti trijumfom, jer je u njoj po Kristu Bog, koji u svako vrijeme zove u tu borbu. Otkupljeni smo zato da možemo pobijediti. Nismo otkupljeni za nebo ni za utopijsku državu pravde i ljubavi, nego za ovaj pakao na zemlji. U raj odlazimo odlaganjem oružja. Bez duhovnog mača u ruci neka nitko ne dolazi pred rajska vrata, jer on nije otkupljen, jer se on nije borio, jer on nije oslobađao, nego gazio.

DIE ERLÖSUNG DYNAMISCH VERSTANDEN

Zusammenfassung

Trotz der Anstrengung verschiedener konstruktiver Kräfte in der heutigen Welt, scheint sie dennoch nicht gelungen zu sein. Die Grossstädte begleiten die Slums, die Industrialisierung verschmutzt die Umwelt, die Massenmedien dienen manchmal der Verbreitung der Gewalt und der Kriminalität.

Ist nicht das heutige Weltbild eher eine Anklageschrift gegen die Christen? Dieser Welt wollen wir dennoch sagen, dass sie erlöst ist. Die Erlösung ist aber etwas Dynamisches, etwas, was noch im Werden begriffen ist.

Bereits im AT wird über die »Erlösung« im Zusammenhang mit dem Exodus aus der Knechtschaft gesprochen. Und der zentrale Begriff des NT ist die redemptio, »neuer Kauf«, »Wiederwerbung« für den neuen Bund.

Das Credo des Israeliten (Dt 26, 4—10) war ein Credo an seine Geschichte unter der Führung der »starken Hand« Jahwes. Diese Geschichte dauert in jedem Juden weiter. Sie ist voll von Kämpfen, Unruhen und Anfechtungen. Der Israelit ist aber trotzdem mit dem König David, mit Job, Judith und Tobias aufgerufen, den Bund mit Jahwe zu wahren. Jahve Gott bleibt sein Begleiter auf dem steinigen irdischen Weg.

So ist auch für den neutestamentlichen Glaubenden die Geschichte der Hauptgegenstand seines Credo. Da ist zunächst die Geschichte eines Mannes aus Nazareth. In diesem Mann, Jesus von Nazareth, verwirklicht sich der vollkommene Bund mit Gott. Und diese Geschichte verlängert sich bis in das Elend und in den Ueberfluss der heutigen Welt. In ihr ist der Christ berufen, zu glauben. Sie wird zu seinem Dogma von der Gegenwart Gottes und Christi in der Welt. Jeder Moment dieser Geschichte wird zum Kairos für die Herrlichkeit der Auferstehung. Der Glaube an diese Geschichte treibt uns, in das alltägliche Geschehen das Licht der Liebe hineinzutragen. Die Geschichte wird durch uns in Christus erlöst.